

Examenul național de bacalaureat 2026**Proba E. c) Istorie****Varianta 1
Simulare județeană**

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I**(30 de puncte)**

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „După restaurarea autorității regale asupra Transilvaniei, care își manifestase viguros tendința autonomistă în timpul crizei de structură a regatului, Carol Robert s-a văzut silit să-și fixeze atitudinea față de coaliția de forțe ostile din afara arcului carpatic. [...] Acordul încheiat cu Basarab i-a atras lui Carol Robert critici vehemente din partea forțelor din rândurile nobilimii care îi erau ostile și care subliniau marea putere pe care o concentrase în mâinile sale domnul Țării Românești. Câțiva ani mai târziu, împins de aceste forțe, regele a încercat să suprimă noul stat pentru a restaura dominația regatului său la sud de Carpați.

Folosind prilejul favorabil ivit în 1330, când un corp de oaste al Țării Românești a fost înfrânt, alături de oastea țarului bulgar de la Târnovo și de tătari, la Velbujd, de către sârbi, Carol Robert a decis să întreprindă o mare campanie împotriva Țării Românești pentru a-l înlătura pe Basarab, în locul căruia intenționa să numească un dregător regal; [...]. Înaintarea oștii ungare în lăuntrul țării a fost deosebit de anevoioasă. Evitând o luptă decisivă, Basarab a atras oastea ungară adânc în interiorul țării. Lipsit de mijloace de aprovizionare, Carol Robert a fost silit în cele din urmă să ordone retragerea, fără a-și fi împlinit țelul. Dar, pe drumul de înapoiere, în munți, într-o trecătoare foarte îngustă, pe înălțimile căreia se instalase oastea lui Basarab, cavaleria regatului a fost prinsă ca *peștii în mreajă*, potrivit cronicii ungare, și a suferit un cumplit măcel. Regele însuși a scăpat cu greu din dezastru în vreme ce o parte însemnată a elitei nobiliare și ecleziastice a regatului său a rămas pe câmpul de luptă.” (M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

B. „Constituirea Țării Românești și a Moldovei și succesul rezistenței lor împotriva repetatelor încercări ale regatului ungar de a le anihila s-a repercutat puternic și asupra situației românilor din Transilvania, al căror statut politic s-a degradat concomitent cu consolidarea poziției categoriilor privilegiate ale nobilimii ungare, sașilor și secuilor. În cursul secolului al XIV-lea, procesul de constituire a autonomiei grupurilor sau păturilor privilegiate s-a accelerat. [...] În însăși vremea când se constituia congregațiagenerală a voievodatului transilvan, românii erau înlăturați din acestfor de reprezentare a intereselor stărilor privilegiate, ca urmare a unui întreit proces: desființarea cu desăvârșire a autonomiilor lor teritoriale, *țările* românești din cuprinsul voievodatului (...); înlăturarea confesiunii răsăritene din cadrul constituțional al regatului ungar; depozedarea cnezilor români de calitate nobiliară pe acest considerent confesional. [...] În 1365 și 1366 (...), Ludovic I a adoptat măsuri drastice în Transilvania, atât împotriva confesiunii ortodoxe cât și a păturii nobiliare române, cnezii. Acum, regele refuză să mai recunoască cnezilor români calitatea nobiliară pe temeiul poziției lor tradiționale și dreptul de a stăpâni pământul cu calitate nobiliară, dacă aceasta nu le era confirmată prin diplome regale, iar acordarea diplomelor era condiționată de apartenența la credința catolică .”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pomind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un conducător, precizat în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la forul de reprezentare a intereselor stărilor privilegiate. **2 puncte**
3. Menționați două state precizate atât în sursa **A**, cât și în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că românii din Transilvania au fost excluși din structurile oficiale de putere prin criterii religioase și juridice. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **A**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați alte două instituții ale statului medieval în spațiul românesc, în afara celor la care se referă sursele **A** și **B**. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între autonomiile locale atestate în spațiul românesc în secolele IX-XI. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„La 10/22 mai s-au deschis la Paris lucrările Conferinței puterilor garante consacrate problemei românești. Ele se vor prelungi până la 7/19 august 1858. Conte Walewski a asumat președinția reuniunii și din nou în cea dintâi ședință a propus soluția unirii celor două țări, fiind însă vorba mai mult de o propunere formală. Deși reprezentanții puterilor «unioniste» și-au dat acordul, Cowley, reprezentantul Marii Britanii, a propus adoptarea unei soluții de compromis, ceea ce Walewski, luând cuvântul s-a arătat dispus a accepta. [...]

La 7/19 august 1858 a fost semnată de toți participanții Convenția de la Paris, act internațional, dar, totodată și nou statut fundamental al Principatelor. Era un document heteroclit, cu dispoziții foarte înaintate și altele retrograde. În problema Unirii – fundamentală pentru români – se alesese o cale de compromis. [...]

Convenția dezvoltă articolele din Tratatul de la Paris referitoare la Moldova și Țara Românească, dar însuma și unele stipulații care rezultaseră din constatările Comisiei de informare sau din lucrările Adunărilor ad-hoc. Menținute sub suzeranitatea Porții și sub «garanția colectivă» a puterilor, cele două țări urmau «să se administreze liber și în afara oricărei ingerințe a Înaltei Porți», purtând denumirea de «Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei», separația administrativ - politică fiind însă menținută mai departe. Fiecare principat urma să fie condus de câte un domn și miniștrii săi, ultimii supuși responsabilității ministeriale. Puterea legislativă trebuia să fie exercitată colectiv de domn, Adunarea electivă din țara respectivă și Comisia centrală nou instituită, comună Principatelor. Puterii judecătorești trebuia să i se asigure neatârnrarea, realizându-se «progresiv» și inamovibilitatea magistraturii. Domnul urma să fie ales în fiecare țară «pe viață» de către Adunarea electivă. Domn putea fi fiecare muntean sau moldovean, cu un venit de 3000 de galbeni și având îndeplinite funcții publice timp de 10 ani.

Focșani, ca oraș de graniță, devenea o adevărată trăsătură de unire, el urmând să fie reședința Comisiei centrale și Curții de casație, instituții comune celor două țări. [...]

În ansamblu, Convenția de la Paris, deși nu acorda Unirea, apropia pe români de momentul realizării unificării celor două principate.”

(Academia Română, *Istoria Românilor*, volumul VII, tom I)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți documentul cu rol de constituție, precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați denumirea statului stabilită prin Convenție și statutul politico-juridic al acestuia, precizate în sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la instituțiile comune. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la procedura și criteriile de alegere a domnului. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia statul român a cunoscut o schimbare de regim politic în deceniul patru al secolului al XX-lea. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre ideologii și practici politice în România și în Europa în secolul al XX-lea, având în vedere:

- precizarea a două ideologii totalitare din Europa din perioada interbelică și a două cauze care au determinat instaurarea totalitarismului în Europa ;
- menționarea unei deosebiri dintre o ideologie totalitară din Europa Răsăriteană și una din Europa Occidentală din perioada interbelică și precizarea unei practici politice totalitare specifică spațiului european din perioada interbelică;
- prezentarea unei practici politice din România din deceniul trei al secolului al XX-lea și menționarea unei consecințe a acesteia asupra vieții politice românești;
- formularea unui punct de vedere referitor la practicile politice din spațiul românesc din perioada 1950-1980 și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** eseului, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată. **cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.